

## Luật Sở Hữu Trí Tuệ Mới Của Lào Năm 2023: 5 Câu Hỏi Quan Trọng Các Doanh Nghiệp Việt Nam Cần Biết

Lào đã đạt được những tiến bộ quan trọng trong việc hiện đại hóa khung pháp lý về sở hữu trí tuệ (SHTT) của mình. Luật SHTT số 50/NA (Luật SHTT 2023) vừa được ban hành đã đưa Lào đến gần hơn với các tiêu chuẩn quốc tế, tạo ra môi trường thuận lợi hơn cho các doanh nghiệp tại thị trường này. Tuy nhiên, vẫn còn những thách thức cần được giải quyết trong cơ chế [bảo hộ quyền SHTT](#) tại Lào.

Phúc đáp các câu hỏi từ Phòng Thương mại và Công nghiệp Châu Âu tại Lào (European Chamber of Commerce and Industry in Lao PDR) về bối cảnh SHTT đang phát triển, KENFOX IP & Law Office phân tích những sửa đổi chính trong Luật SHTT 2023. Các phân tích của chúng tôi đề cập đến những lợi ích tiềm năng cho các doanh nghiệp hoạt động tại Lào, cùng với các thách thức và những cân nhắc thực tế mà họ cần lưu ý liên quan đến nhãn hiệu, sáng chế và các quyền SHTT khác tại Lào.

### 1. Có luật mới hoặc thay đổi quan trọng nào về SHTT tại Lào không trong sáu tháng qua không?

Lào đã đạt được những tiến bộ đáng kể trong khuôn khổ SHTT của mình trong thời gian qua. Vào ngày 1 tháng 3 năm 2024, công báo chính thức của Lào đã đăng tải Luật SHTT số 50/NA (được sửa đổi) - Luật SHTT 2023. Những thay đổi này với những thay đổi nổi bật như sau:

- **Công nhận nhãn hiệu nổi tiếng được đơn giản hóa:** Luật SHTT 2023 giúp đơn giản hóa quy trình chứng minh tình trạng nổi tiếng của nhãn hiệu bằng cách loại bỏ các thuật ngữ mơ hồ như "lãnh thổ" và "quốc gia" ra khỏi các tiêu chí cần đáp ứng. Điều này cho phép các doanh nghiệp sử dụng bằng chứng về sự nổi tiếng của nhãn hiệu trên toàn cầu để chứng minh danh tiếng của nhãn hiệu tại Lào.
- **Bắt buộc phải đăng ký tên thương mại để được xác lập quyền:** Không giống như luật năm 2017, Luật SHTT mới yêu cầu tên thương mại phải được đăng ký để được bảo vệ chống lại sự vi phạm của bên thứ ba.
- **Nguyên tắc cạn kiệt quyền:** Khái niệm cạn kiệt quyền được đưa ra, có thể ảnh hưởng đến quan điểm về các vấn đề liên quan đến hàng nhập khẩu song song thông qua việc ngăn chặn chủ sở hữu nhãn hiệu hạn chế khả năng bên thứ ba bán lại các sản phẩm đã được bán ra thị trường. Tuy nhiên, điều quan trọng là theo dõi cách các tòa án và cơ quan thực thi pháp luật của Lào giải thích điều khoản này trong thực tế.
- **Quy định về bộc lộ được minh bạch hóa:** Luật SHTT 2023 quy định rõ ràng phương tiện truyền thông điện tử là một phương thức bộc lộ công khai đối với sáng chế và kiểu dáng công nghiệp.
- **Mở rộng phạm vi bảo hộ quyền tác giả:** Phạm vi bảo hộ quyền tác giả đã được mở rộng để bao gồm các tác phẩm điện tử. Ngoài ra, thời hạn bảo hộ đối với kỹ thuật ứng dụng được kéo dài từ 25 năm lên 30 năm.

### 2. Doanh nghiệp đang gặp phải những vấn đề thực tế nào hàng ngày trong các lĩnh vực sau: Nhãn hiệu, Sáng chế, Kiểu dáng Công nghiệp, Quyền tác giả, Bí mật thương mại, Chuyển giao công nghệ, Chỉ dẫn địa lý tại Lào?

#### 2.1 Nhãn hiệu:

Các doanh nghiệp khi đăng ký nhãn hiệu tại Lào thường gặp phải hai rào cản chính: [chậm trễ trong việc đăng ký](#) và khó khăn trong việc thực thi. Điều này là do sự thiếu nguồn lực và hạn chế về chuyên môn.

- **Bằng chứng về tình trạng nổi tiếng:** Các doanh nghiệp có thể gặp khó khăn trong việc chứng minh nhãn hiệu của họ nổi tiếng tại Lào. Việc luật mới loại bỏ các thuật ngữ hạn chế (ví dụ: "trong phạm vi lãnh thổ") là hữu ích, nhưng vẫn cần nhiều tài liệu và bằng chứng rộng rãi, việc thu thập có thể khó khăn.
- **Đầu cơ nhãn hiệu:** Tại Lào, có một vấn đề thực tế là các nhãn hiệu nổi tiếng đã bị các thực thể địa phương đăng ký trái phép. Ví dụ, một công ty hàng xa xỉ nổi tiếng phải đối mặt với tình trạng thương hiệu của họ bị một thực thể địa phương đăng ký, dẫn đến tranh chấp pháp lý kéo dài.

#### 2.2 Sáng chế:

Đối với các doanh nghiệp, việc đảm bảo quyền bảo hộ sáng chế tại Lào có thể là một quá trình phức tạp, chủ yếu do hai vấn đề chính: thời gian thẩm định kéo dài và chuyên môn hạn chế của giám định viên.

- **Xử lý chậm và chuyên môn hạn chế:** Quy trình thẩm định và cấp bằng sáng chế tại Lào có thể bị kéo dài do thiếu các giám định viên giàu kinh nghiệm. Điều này có thể dẫn đến chậm trễ trong việc cấp bằng sáng chế, cản trở khả năng đảm bảo độc quyền thị trường xem xét đến việc cần thời gian để thương mại hóa sáng chế của doanh nghiệp vừa và nhỏ.
- **Ứng phó với sự phức tạp gia tăng của đơn xin cấp bằng sáng chế:** Yêu cầu bộc lộ thông tin về phương tiện điện tử và tài nguyên di truyền làm tăng tính phức tạp cho đơn xin cấp bằng sáng chế. Đối với các doanh nghiệp vừa và nhỏ, đặc biệt là những doanh nghiệp thiếu chuyên môn pháp lý nội bộ, việc bộc lộ chi tiết có thể là một nhiệm vụ tốn nhiều nguồn lực. Yêu cầu về việc bộc lộ nguồn gốc của các đổi mới có nguồn gốc từ gen di truyền hoặc tri thức dân gian càng làm tăng thêm tính phức tạp cho các doanh nghiệp, đặc biệt là các doanh nghiệp trong lĩnh vực công nghệ sinh học.

### 2.3. Kiểu dáng công nghiệp:

Các doanh nghiệp khi bảo hộ kiểu dáng công nghiệp tại Lào thường gặp phải hai trở ngại chính: rào cản đăng ký và khái niệm "tính mới" đang thay đổi.

- **Sự không chắc chắn xung quanh yêu cầu về tính mới:** Khái niệm về kiểu dáng "mới" ở Lào có thể gây ra sự mơ hồ, dẫn đến nhầm lẫn và có thể làm chậm quá trình đăng ký cho các doanh nghiệp. Các cách hiểu khác nhau về những gì cấu thành "tiết lộ công khai" có thể làm phức tạp quá trình này. Ví dụ, một công ty thiết kế nội thất gặp khó khăn với yêu cầu về tính mới vì các thiết kế của họ đã được chia sẻ trên mạng xã hội trước khi nộp đơn.
- **Bộc lộ bằng phương tiện điện tử:** Việc công nhận gần đây trong Luật SHTT 2023 rằng phương tiện điện tử là một hình thức bộc lộ công khai tạo thêm một lớp phức tạp. Các doanh nghiệp vừa và nhỏ phải cảnh giác hơn nữa về việc tiết lộ kiểu dáng công nghiệp trực tuyến có thể ảnh hưởng đến "tính mới".

### 2.4 Quyền tác giả:

Sự thay đổi trong Luật SHTT 2023 mở rộng bảo hộ quyền tác giả cho các tác phẩm điện tử, mang đến cơ hội nhưng cũng tiềm ẩn những thách thức cho các doanh nghiệp. Mặt tích cực, luật mới giúp bảo vệ nội dung kỹ thuật số như phần mềm hay sách điện tử. Tuy nhiên, do chưa có nhiều kinh nghiệm thực tế trong lĩnh vực này, việc áp dụng luật có thể gây ra một số rắc rối và nhầm lẫn.

Ngoài ra, vi phạm bản quyền và sử dụng trái phép tài liệu có bản quyền là những lo ngại đáng kể. Doanh nghiệp vừa và nhỏ đã gặp phải tình trạng các thực thể địa phương sử dụng tài liệu có bản quyền của họ để thu lợi nhuận thương mại mà không được ủy quyền hợp lệ. Việc thực thi quyền tác giả tại Lào vẫn còn nhiều thách thức.

### 2.5 Bí mật thương mại:

Đối với các doanh nghiệp hoạt động tại Lào, việc bảo vệ thông tin kinh doanh bí mật, hay còn gọi là bí mật thương mại, là một thách thức đáng kể. Không giống như một số nền kinh tế phát triển, Lào thiếu một khuôn khổ pháp lý chuyên biệt để bảo vệ và thực thi quyền đối với bí mật thương mại.

### 2.6 Chuyển giao công nghệ:

Các doanh nghiệp tham gia vào các thỏa thuận chuyển giao công nghệ tại Lào thường gặp khó khăn, do các thủ tục không rõ ràng và luật pháp chưa hoàn thiện. Điều này có thể dẫn đến khó khăn trong việc đàm phán và thực hiện các thỏa thuận này.

Sự thiếu vắng các quy trình và quy định được xác định rõ ràng về chuyển giao công nghệ ở Lào tạo ra môi trường không chắc chắn cho các doanh nghiệp. Điều này có thể gây khó khăn trong việc quản lý quá trình, hiểu các thủ tục và phê duyệt cần thiết, các rủi ro tiềm ẩn và đàm phán các điều khoản công bằng và có thể thực thi trong các thỏa thuận chuyển giao công nghệ.

### 2.7 Chỉ dẫn địa lý:

Việc đảm bảo quyền bảo hộ chỉ dẫn địa lý tại Lào đặt ra một loạt thách thức riêng biệt cho các doanh nghiệp. Không giống như các hệ thống được thiết lập ở các quốc gia khác, quy trình đăng ký Chỉ dẫn Địa lý ở Lào có thể công kênh và thiếu rõ ràng, tiềm ẩn nguy cơ chậm trễ và nhầm lẫn, đồng thời tạo cơ hội cho hành vi lợi dụng hoặc xâm phạm Chỉ dẫn Địa lý đã đăng ký.

### 3. Liên quan đến những điều đã nêu ở trên, trong thời gian gần đây (khoảng sáu tháng qua), có bất kỳ sự cải thiện hoặc xấu đi nào không?

#### 3.1. Cải thiện:

- *Tiêu chí đối với nhãn hiệu nổi tiếng:* Việc loại bỏ các thuật ngữ hạn chế trong tiêu chí về nhãn hiệu nổi tiếng giúp đơn giản hóa quá trình chứng minh nhãn hiệu nổi tiếng. Doanh nghiệp hiện có thể sử dụng bằng chứng toàn cầu để chứng minh uy tín của thương hiệu tại Lào.
- *Công nhận phương tiện điện tử:* Việc công nhận rõ ràng phương tiện điện tử là một phương thức bộc lộ mang lại sự minh bạch và phù hợp với các tiêu chuẩn quốc tế, đồng thời cải thiện tính minh bạch trong lĩnh vực SHTT.
- *Nguyên tắc cạnh kiệt quyền:* Giới thiệu khái niệm cạnh kiệt quyền có thể giúp làm rõ tính hợp pháp của hàng nhập khẩu song song, vốn là một lĩnh vực chưa rõ ràng.

#### 3.2. Bất cập:

- *Thách thức về thực thi:* Mặc dù có những cải thiện về mặt pháp lý, việc thực thi trên thực tế vẫn là một vấn đề đáng kể do nguồn lực và chuyên môn hạn chế của chính quyền địa phương.
- *Tăng yêu cầu về thủ tục giấy tờ:* Các yêu cầu mới về việc "bộc lộ", đặc biệt đối với sáng chế và kiểu dáng công nghiệp, làm tăng thêm gánh nặng về thủ tục giấy tờ cho các doanh nghiệp.
- *Yêu cầu đăng ký tên thương mại:* Yêu cầu đăng ký bắt buộc mới để bảo hộ tên thương mại khác biệt so với nguyên tắc chung ở nhiều quốc gia, nơi quyền được thiết lập thông qua việc sử dụng thực tế trong thương mại. Bước bổ sung này gây thêm gánh nặng không cần thiết cho các doanh nghiệp.

### 4. Doanh nghiệp đang phải đối mặt với những thách thức gì về vấn đề bảo hộ SHTT tại Lào?

Doanh nghiệp tham gia vào thị trường Lào phải đối mặt với nhiều khó khăn trong việc đảm bảo và thực thi quyền SHTT.

- *Đầu cơ nhãn hiệu:* Một mối quan ngại đáng kể đối với các doanh nghiệp là hành vi "đầu cơ nhãn hiệu", nơi các thực thể địa phương hoặc bên thứ ba đăng ký trước các thương hiệu của các công ty nổi tiếng. Ví dụ, một công ty điện tử nổi tiếng phát hiện ra rằng thương hiệu của họ đã được đăng ký bởi một thực thể địa phương, dẫn đến tranh chấp pháp lý kéo dài để đòi lại quyền nhãn hiệu.
- *Khó khăn trong việc thực thi:* Ngay cả khi có các biện pháp pháp lý bảo vệ, việc thực thi quyền SHTT tại Lào có thể gặp nhiều thách thức. Hạn chế về nguồn lực trong chính quyền địa phương có thể dẫn đến chậm trễ và kém hiệu quả trong việc giải quyết vi phạm. Một công ty dược phẩm gặp khó khăn khi các sản phẩm thuốc giả mạo tràn lan trên thị trường Lào, và chính quyền địa phương gặp khó khăn trong việc nhanh chóng hành động để ngăn chặn hoạt động bất hợp pháp này. Việc thiếu khả năng thực thi này có thể gây thiệt hại đáng kể đến uy tín thương hiệu và gây ra tổn thất tài chính.
- *Thiếu kiến thức và vô ý xâm phạm quyền SHTT:* Nhận thức và hiểu biết hạn chế về luật SHTT trong số các doanh nghiệp địa phương đôi khi có thể dẫn đến vi phạm vô ý. Ví dụ, một thương hiệu thời trang gặp phải vấn đề với các chợ địa phương bán các bản sao trái phép các thiết kế của họ, dẫn đến nguy cơ lu mờ khả năng phân biệt của nhãn hiệu và mất doanh thu.

### 5. Có lĩnh vực công nghiệp cụ thể nào đang gặp phải các vấn đề về SHTT thường xuyên hơn hoặc cần có luật mới tại Lào hay không?

Dựa trên các chi tiết được thảo luận, dưới đây là hai lĩnh vực cụ thể tại Lào có khả năng gặp phải các vấn đề về SHTT thường xuyên hơn và có thể cần có các chế định pháp luật mới:

**[i] Dược phẩm và thiết bị y tế:** Việc làm giả dược phẩm và thiết bị y tế là một mối quan ngại đáng kể ở Lào, đe dọa nghiêm trọng đến sức khỏe cộng đồng. Các cơ chế thực thi yếu kém và nguồn lực hạn chế của chính quyền địa phương khiến việc truy quét hiệu quả những kẻ làm hàng giả gặp khó khăn. Ngoài ra, những sửa đổi gần đây đối với Luật SHTT Lào không đề cập rõ ràng đến nguyên tắc cạnh kiệt quyền, điều này có thể dẫn đến những bất ổn về tính hợp pháp của việc nhập khẩu song song các thuốc chính hãng.

Để chống lại hiệu quả việc làm giả dược phẩm và thiết bị y tế ở Lào, cần thiết phải có một chiến lược ba mũi nhọn. *Thứ nhất*, chính phủ nên ban hành luật với các hình phạt nghiêm khắc hơn đáng kể đối với những kẻ tham gia vào hoạt động làm giả. Điều này sẽ răn đe các hoạt động như vậy và đưa ra một thông điệp mạnh mẽ về mức độ nghiêm trọng của tội phạm. *Thứ hai*, cần phải tăng cường tài trợ và nguồn lực cho các cơ quan thực thi. Điều này sẽ giúp họ có năng lực để tích cực điều tra và phá vỡ các hoạt động buôn bán thuốc giả. *Thứ ba*, Lào nên ban hành luật rõ ràng hơn về nguyên tắc cạn kiệt quyền. Điều này không chỉ giúp đảm bảo khả năng tiếp cận các thuốc chính hãng với giá cả phải chăng mà còn cung cấp một môi trường pháp lý dự đoán được hơn cho các doanh nghiệp hoạt động tại thị trường này.

**2. Ngành thời trang và thiết kế:** Nhận thức hạn chế của công chúng về quyền SHTT và tính dễ dàng sao chép các thiết kế có thể dẫn đến vi phạm tràn lan, cả vô ý và cố ý. Việc thiếu một cơ chế bảo hộ kiểu dáng công nghiệp rõ ràng, hiệu quả trong khuôn khổ SHTT Lào gây bất lợi cho các doanh nghiệp trong lĩnh vực thời trang và thiết kế. Do đó, cần thiết thiết lập một hệ thống đăng ký kiểu dáng công nghiệp chuyên biệt trong Luật SHTT Lào, nhằm bảo vệ các khía cạnh thẩm mỹ của sản phẩm. Ngoài ra, luật mới của Lào nên đưa ra quy định về việc tăng cường các chiến dịch nâng cao nhận thức của công chúng tại Lào để giáo dục doanh nghiệp và người tiêu dùng về quyền SHTT và tầm quan trọng của việc tôn trọng chúng.

**Nguyễn Vũ Quân | Partner, IP Attorney**  
**Đỗ Thị Phần | Special Counsel**  
**Hoàng Thị Tuyết Hồng | Senior Trademark Attorney**

#### Contact

##### **KENFOX IP & Law Office**

Building No. 6, Lane 12/93, Chinh Kinh Street, Nhan Chinh Ward, Thanh Xuan District, Hanoi, Vietnam

**Tel:** +84 24 3724 5656

**Email:** [info@kenfoxlaw.com](mailto:info@kenfoxlaw.com) / [kenfox@kenfoxlaw.com](mailto:kenfox@kenfoxlaw.com)